

УДК 387.1:811.112.2:004

Поточняк Г.І.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОБЛОГІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. У статті розглянуто доцільність використання відеоблогів для формування рецептивних та продуктивних видів мовленнєвої діяльності студентів, подано характеристику дидактичних властивостей блог-технології, окреслено основні характеристики блогу.

Ключові слова: аудіювання, блог, відеоблог, інтерактивність, Інтернет-ресурси, рецептивні та продуктивні навички.

Potochniak Halyna

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

USING VIDEOBLOGS IN ENGLISH CLASSES

Summary. The article considers the expediency of using videoblogs for the formation of receptive and productive types of speech activity of students, describes the didactic properties of blog technology, the main features of the blog. ICT technology is one of the most effective means of teaching a foreign language, as it facilitates students' thinking, allow them to work more productively and enhance the relationship between the student and the teacher. Through the Internet, students have virtually instant access to a range of knowledge of the language they are learning. Online learning provides new forms of communication that allows story tellers and students to share information and new ideas. Blog technologies are becoming important in learning a foreign language and an integral part of the learning process. There are different types of blogs, but in our article we will focus only on used video blogs in the process of learning English. The article deals with didactic properties of blog technology such as: publicity, linearity, authorship and moderation, multimedia. The article considers the main features of the blog: convenience, versatility, accessibility, authorship, interactivity, archiving of records. Working with video blog allows understanding non-verbal means of communication that is important in the process of communication. Gestures and facial expressions are spontaneously repeated by students, making the language more natural. Video blogs give an opportunity to approach such a kind of work as listening in a new way. Themes and volume of video blogs are various, it makes possible to use them at different stages of language learning.

Keywords: listening, blog, video blog, interactivity, internet resources, communicative competence, receptive and productive skills.

Постановка проблеми. У зв'язку зі вступом суспільства в інформаційний вік відбувається модернізація освіти. Це означає, що вимоги, які ставляться до володіння іноземною мовою, значно підвищуються. Тому викладачі весь час знаходяться в пошуку різних способів підвищення якості викладання. Так, поряд з традиційними методами, в навчальний процес впроваджуються ІКТ-технології. Їх роль в освіті значно зростає, зокрема в процесі навчання іноземної мови.

ІКТ-технології є одним з ефективних засобів навчання іноземної мови, так як сприяють активізації мислення студентів, дозволяють працювати най-більш продуктивно і підсилюють взаємозв'язок студента і викладача. За допомогою Інтернету студенти мають практично миттєвий доступ до цілого ряду знань про мову, яку вони вивчають. Навчання в режимі он-лайн і Інтернет надають нові форми спілкування, які дозволяють викладачам і студентам обмінюватися інформацією і новими ідеями.

Блог-технології стають важливим інструментом у вивченні іноземної мови, що відповідає згаданим вище вимогам, невід'ємною частиною процесу навчання.

Розрізняють різні види блогів, але у своїй статті ми зупинимось лише на використанні відеоблогів у процесі вивчення англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляд суті поняття «блог-технології» стає досить актуальним на сьогоднішній день. Найбільший внесок у вивчення даної проблемати-

ки внесли як зарубіжні, так і вітчизняні вчені: К. Армстронг, М.Н. Євстигнєєв, Л. Єфімова, І.К. Забродіна, Л. Завілінський, П. Кемпбелл, П.В. Сисоєв, С.В. Титова, Р. Фердіг, С. Фідлер, А.В. Філатова і т.д.

Мета статті. Мета пропонованої статті полягає у розкритті питання про доцільність використання відеоблогів для формування рецептивних та продуктивних видів мовленнєвої діяльності студентів.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в навчальному процесі використовуються сучасні навчальні технології з метою реалізації пізнавальної та творчої активності студентів. Сучасні технології надають можливість підвищити якість освіти і ефективніше використовувати навчальний час. Сучасні освітні технології орієнтовані на індивідуалізацію, дистанційність і варіативність освітнього процесу, академічну мобільність студентів, незалежно від віку і рівня освіти. Багато фахівців виділяють сучасний етап розвитку освіти як перехід від традиційних масових засобів інформації (книги, кінофільми, телебачення) до нових інформаційних технологій.

Необхідно відзначити, що сучасне суспільство потребує ініціативних і самостійних фахівців, що володіють здатністю до самоосвіти, саморозвитку, творчості. Завданням викладача, не припиняючи розвивати цей процес, є створення сприятливих умов для самовиховання, саморозвитку і самостійності особистості в цілому.

Для вирішення цього простого завдання пропонується впровадження в освітній процес та-

кого явища як «відеоблог». Термін «блог» (інтернет-журнал подій, інтернет-щоденник, онлайн-щоденник) був введений Джорней Барженром в 1997 році, вже в 2001 році блоги стали відомі як Інтернет-сервіс і набули масового поширення в 2003 році. Система перехресних посилань даного простору дозволяє обмінюватися необхідною інформацією, що полегшує спілкування і надає йому елементи побутового дискурсу [3].

Відеоблог – явище, що з'явилося дещо пізніше і має інші характерні риси. Це форма блогу, але засобом передачі інформації в даному випадку є відео. Даний тип блогу також називається формою веб-телебачення, де поєднуються вбудоване відео, музика, текстова інформація, зображення та інші метадані. Першим відеоблогом вважається відео, відправлене в блог А. Контраса в 2000 році. У тому ж році А. Майлз наклав мінливий текст на нерухоме зображення, придумавши також термін «vlog» для посилання на цей відеоблог [12].

Ідея використання особистого відео в якості презентації навчальних досягнень студентів здається дуже цікавою за рахунок технологічного підходу та актуальності в сучасному світі. У багатьох студентів є улюблені блогери і навіть свої блоги різної, в основному «не навчальної» тематики.

Ідея використання блогів під час навчання іноземної мови не нова. Методичний потенціал блог-технології описує Сисоев П.В. Автор виділяє такі дидактичні властивості блог-технології як: *публічність* (мережева взаємодія на відстані, соціокультурна компетенція); *лінійність* (інформація розташована в хронологічному порядку, не може бути змінена або відредагована, тільки видалена автором); *авторство і модерація* (індивідуальний голос кожної людини); *мультимедійність* (використання матеріалів різних форматів та жанрів) [5].

Тобто дидактичні властивості блог-технології, на думку автора, представляють можливості для розвитку таких навичок мовленнєвої діяльності, як читання і письмо: читання постів і написання коментарів або власних робіт. Для вдосконалення навичок усного мовлення існує величезна кількість варіантів. Оскільки ключовою метою в навчанні англійської мови є оволодіння основами англомовного спілкування, то саме відеоблог може істотно допомогти цьому.

Блог-технологію можливо використовувати як на занятті, так і при самостійній роботі вдома. Заропонований тут варіант – відеоблог-технологія. Особистий відеоблог студента – продукт із серії домашніх завдань у формі: монолог, діалог, захист проекту [11].

Для реалізації даного напрямку роботи слід дотримуватися певного плану. В алгоритмі розвитку навичок усного мовлення за допомогою блог-технології можна виділити кілька етапів:

1. Підготовчий: поняття відеоблогу, цілі використання, планований результат, реєстрація, забезпечення інформаційної безпеки, правила розміщення матеріалів, демонстрація прикладів. Здійснюється на початку роботи із студентами та в міру виникнення питань.

2. Основний: студенти отримують завдання до відеоролика, критерії оцінювання, пошук інформації, відпрацювання необхідних умінь і навичок

для реалізації проекту (в групі), робота над відео-проектом, запис ролика (будинку), розміщення в мережі, перегляд блогів одногрупників, коментування, рефлексія (труднощі, шляхи подолання).

3. Підсумковий: перегляд робіт, оцінка за критеріями (особисто, одногрупник, викладач).

Дана технологія має як переваги, так і недоліки. Позитивними сторонами є: висока мотивація до вивчення предмета, більш ретельна і відповідальна підготовка для представлення своєї роботи в мережі, студент долає сором'язливість і страх перед аудиторією, можливість вибрати «кращий дубль» для оцінювання, економія часу заняття для перевірки домашніх завдань, можливість для рефлексії і відстеження динаміки розвитку навички усного мовлення.

На жаль, технічне обладнання вищих шкіл не завжди дозволяє використовувати блог-технологію, не всі студенти хочуть публічності, потрібна підготовча робота для вивчення і впровадження блог-технології.

Розглянемо основні характеристики блогу: зручність, універсальність, доступність, авторство, інтерактивність, архівування записів.

Зручність: блог – особливий вид веб-сайту, що складається з регулярно оновлених записів, розташованих в зворотному хронологічному порядку (останній пост розміщується у верхній частині сторінки) [11].

Універсальність: блоги також універсальні. Як правило, кожен пост – короткий фрагмент тексту, часто включає зображення, посилання на інші сайти.

Доступність: вони доступні в Інтернеті, їх може переглядати будь-хто. Видимість блогів широкою аудиторією відрізняє їх від електронної пошти [8]. Крім того, вони не вимагають спеціального устаткування, тільки комп'ютер і доступ до Інтернету.

Авторство: блоги можуть вести один або кілька авторів. У своєму особистому блозі автор ділиться своїми інтересами та ідеями з іншими людьми. Блог може належати групі авторів, які спільно публікують свої записи і обговорюють їх [5].

Інтерактивність: діалогічна природа блогів створює простір для спілкування, встановлює зворотний зв'язок з більш ніж однією людиною, дозволяє учасникам робити припущення, захищати свої міркування. Будь-який читач може залишати коментарі, на які відповідає автор постів. Саме це робить блоги інтерактивними [9].

Архівування записів: блоги автоматично архівують записи, розміщуючи попередні на сайті за допомогою гіперпосилання [12].

Перед викладачем поставлено завдання вибрати найоптимальніший варіант з цього різноманіття блогів. На наш погляд, саме блог навчальної групи відповідає вимогам, що пред'являються до володіння англійською мовою.

У порівнянні з блогом викладача і блогом студента, блог навчальної групи має низку переваг:

– такий блог здатний об'єднати колектив, студенти навчальної групи можуть відчувати себе членами команди, яка працює над спільною справою;

– на відміну від блогу викладача, де діяльність студентів обмежена тільки прочитанням інформації з блогу, тут студенти мають рівні пра-

ва з викладачем, іншими словами, вони теж ведуть блог (публікують записи, коментують пости, складають опитування і т. д.);

– блог навчальної групи – ідеальний варіант для розвитку писемних навичок, наприклад на основі проектних технологій (у ході створення інтернет-ресурсу для спільноти, роботи над редактуванням спільних текстів, у студентів розвиваються дослідні та писемні навички);

– блог навчальної групи сприяє прояву самостійності в процесі ведення блогу, а також розвитку критичного мислення (студенти вчать контролювати свою діяльність і діяльність своїх одногрупників, виправляють помилки одного в процесі навчання) [7].

Отже, можна виділити наступні дидактичні властивості блогу навчальної групи:

– реалізація принципів співпраці і рівності – в ході спільної роботи гуртується команда, вибудовуються відносини «студент – студент», «студент-викладач», розкриваються навіть самі сором'язливі учасники;

– формування почуття незалежності і самостійності студентів – викладач виступає лише в ролі порадирика, це означає, що студенти в більшій мірі здатні проаналізувати допущені помилки і провести роботу по їх усуненню;

– побудова варіативного навчання – разом зі своїм викладачем студенти шукають способи досягнення поставленої мети в процесі навчання, публікуючи свої записи, студенти вчать висловлювати свої думки, висловлюватися про те, що прочитали або переглянули, виправляти помилки своїх одногрупників;

– навчання в рамках блогу навчальної групи стає асинхронним – навіть якщо ти не був присутній на занятті, є можливість взяти участь в дискусії, написавши коментарі на розміщення в блозі теми, а також докладніше вивчити пропущений або погано засвоєний матеріал; блог стає простором для спілкування представників різних культур, тим самим розширюються межі, встановлюється реальний зв'язок аудиторії із світом.

Робота з відеоблогом дозволяє приймати невербальні засоби комунікації, що є важливим в процесі спілкування. Жести і міміка мовця мимоволі повторюються студентами, що робить мову більш природною. Необхідно зупинитися на платформах для ведення блогу. Блог-платформа (блогохостинг, блог-служба) – це «комунальний» сервіс, що надає користувачеві «під ключ» поштовх і дозволяє вести блог-щоденник без необхідності самостійно займатися програмуванням. Для ведення блогу користувачеві досить отримати базові навички роботи з веб-сервісами.

Зупинимось на класифікації блогів, які дуже часто використовують як викладачі, так і студенти у навчальному процесі.

Л. Завілінський класифікує блоги наступним чином:

1) блог групи з новинами – блог, який ведеться викладачем, містить і представляє новини групи; 2) оглядовий блог – блог, в рамках якого викладач і студенти можуть вести обговорення на цікаві для них теми; 3) демонстраційний блог – блог, в якому можуть бути представлені проекти студентів, а також прикріплені аудіозаписи та відео для ознайомлення; 4) літературний блог – блог,

учасники якого діляться своїми думками та ідеями з приводу прочитаних ними раніше книг [13].

П. Савас представляє тематичний блог – блог, який веде група студентів, які розміщують інформацію (посилання, статті, відео) за певною обраною темою [10].

А.В. Філатова розглядає блоги: 1) за автором блога (блог викладача, особистий блог студента і блог групи); 2) за формою (макроблог і мікроблог); 3) за ступенем вступу в освітній процес (основний і допоміжний); 4) за змістом мультимедіа (фотоблог, аудіоблог, відеоблог); 5) у міру залученості в процес обговорення і опублікування записів (відкритий і закритий) [6].

П. Кемпбелл і П.В. Сисоев подають таку класифікацію: 1) блог викладача – блог, який веде викладач, він містить інформацію про навчальний предмет (навчальний план, домашні завдання, вікторини, опитування і т. д.); 2) блог студента – блог, який самостійно веде кожен студент окремо і викладає інформацію про будь-який цікаву йому тему; 3) блог навчальної групи – блог, який веде група студентів спільно з викладачем, і в рамках якого ведеться обговорення пройдених тем по предмету [4; 5; 7].

Найпопулярнішим на даний момент сайт по поширенню відеоблогів є відеохостинг YouTube. Загальною тенденцією для більшості відеоблогів (влоги) є візуалізація повсякденності. Іншими словами, відеоблогери створюють матеріал про своє повсякденне життя, розповідаючи про актуальні і цікаві події. Блоги можуть бути багатоспрямованими, які, в свою чергу, можуть відповідати інтересам студентів: кулінарія, подорожі, винаходи, наука, краса і здоров'я, автомобілі та ін. Кожне відео триває не більше 15 хвилин, що дозволяє студентам практикувати аудіювання самостійно без значних тимчасових витрат, а згодом й усне мовлення.

Вибір студентом певного блогу може (і повинен) відбуватися за рекомендацією викладача, який повинен підготувати певний список для ознайомлення. Відзначимо, що викладачеві необхідно ознайомитися з відео кожного рекомендованого їм блогера. Для цього немає необхідності переглядати всі відео, адже їх іноді тисячі, досить ознайомитися з найновішими матеріалами. Це допоможе уникнути перегляду студентами небажаного і некорисно відео. Список, пропонований викладачами, може виглядати так само і носити рекомендаційний характер:

1) <https://www.youtube.com/user/caseyneistat> – США (подорожі, повсяк-денність, винаходи);

2) <https://www.youtube.com/user/RosannaPansino> – США (кулінарія, декор, повсякденність);

3) <https://www.youtube.com/user/TheKatiePix> – Великобританія (кулінарія, повсякденність, подорожі);

4) <https://www.youtube.com/user/dicasp> – Великобританія (інтерв'ю зі знаменитостями, гумор).

Даний тип аудіювання може також бути застосований при вивченні різних варіантів англійської мови (англійської, американської, австралійської та ін.) або на заняттях з країнознавства, коли необхідно ознайомитися з культурою країни, мова якої вивчається.

У процесі використання та самостійного створення відеоблогів студенти розвивають наступні компетенції:

– соціальної, що включає навички прояву толерантності в міжособистісному спілкуванні;

– комунікативної, як основної компетенції, що формується при вивченні іноземних мов;

– інформаційної, що включає навички роботи з інформаційними ре-сурсами; самоосвітньої, що реалізує бажання вчитися все життя [2, с. 15].

Існує два способи використання відеоблогів в процесі навчання: слухання інформації та створення власних продуктів. Найбільш реалістичним завданням використання відеоблогів в навчальних цілях є розвиток рецептивних аудитивних навичок. Відеоблоги дають можливість підійти до організації такого виду роботи як аудіювання по-новому. Тематика і обсяг відеоблогів різноманітні, що дає можливість їх використання на різних ступенях вивчення мови.

Висновки і пропозиції. Однією з останніх технологій Веб-2.0 є мікроблоги. Не дивлячись на відносну новизну даного сервісу, його застосування успішно впроваджується в освітній процес, дидактична цінність яких відзначається і визнається багатьма викладачами. Застосування мікроблогів в процесі навчання іноземних мов сприяє формуванню комунікативних навичок учнів. На відміну від використання блогів в процесі навчання, використання мікроблогів характеризується високим ступенем взаємодії студентів за допомогою ведення бесіди у формі діалогу або полілогу, що в свою чергу є одним із способів розвитку комунікативних навичок студентів.

Список літератури:

1. Арутюнов Ю.С. и др. О классификации активных методов обучения // V Межведомственная школа-семинар по интенсивным методам обучения. – Рига, 1983.
2. Вязанкова В.В. Формирование творческого мышления в процессе обучения графическим дисциплинам // Тезисы докладов XXXVII науч. конф. студентов и молодых ученых ЮФО. – Краснодар: Изд-во КГУФКСТ, 2010. – С. 15–16.
3. Середа П.В. Инструменты и функции языковой игры (на примере русского и английского языков). – Краснодар: Изд-во КубГТУ, 2016. – 172 с.
4. Сысов П.В., Евстигнеев М.Н. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникативных интернет-технологий. Ростов-на-Дону; Москва, 2010.
5. Сысов П.В. Блог-технология в обучении иностранному языку // Язык и культура. 2012. № 4(20). С. 115–127.
6. Филатова А.В. Оптимизация преподавания иностранных языков посредством блог-технологий: для студентов языковых специальностей вузов: автореф. дис. ... канд. пед. наук. М., 2009.
7. Campbell P. Weblogs for Use with ESL Classes // The Internet TESL Journal. 2003. Vol. 2. URL: <http://iteslj.org/Techniques/Campbell-Weblogs.html> (accessed: 22.02.2016).
8. Efimova L., Fiedler S. Learning webs: Learning in weblog networks // Proceedings of the IADIS International Conference Web Based Communities / ed. by P. Kommers, P. Isaias M. Nunes. Lisbon, Portugal IADIS Press, 2013. P. 490–494.
9. Ferdig R.E., Trammell K.D. Content Delivery in the 'Blogosphere' // T.H.E. Journal. 2004. № 31(7). P. 12–20.
10. Savas P. Thematic Blogs: Tools to Increase Interaction, Collaboration and Autonomy among Pre-service Foreign Language Teachers // JI. of Interactive Learning Research. 2013. № 24(2). P. 191–209.
11. Stefanac S. Dispatches from blogistan: A travel guide for the modern blogger. Berkeley, 2006.
12. Williams J.B., Jacobs J. Exploring the use of blogs as learning spaces in the higher education sector // Australasian Journal of Educational Technology. 2004. № 20(2). P. 232–247.
13. Zawilinski L. HOT Blogging: A Framework for Blogging to Promote Higher Order Thinking // The Reading Teacher. 2009. Vol. 62. P. 650–661.

References:

1. Arutyunov Yu.S. (1983). O klassifikatsii aktivnykh metodov obucheniya [On the classification of active teaching methods]. V Mezhdomestvennaya shkola-seminar po intensivnym metodam obucheniya. – Riga.
2. Vyazankova V.V. (2010). Formirovaniye tvorcheskogo myshleniya v protsesse obucheniya graficheskimi distsiplinami [Formation of creative thinking in the process of learning graphic disciplines]. Tезисы докладов XXXVII науч. конф. студентов и молодых ученых ЮФО. – Краснодар: Изд-во КГУФКСТ, pp. 15–16.
3. Sereda P.V. (2016). Instrumenty i funktsii yazykovoy igry (na primere russkogo i angliyskogo yazykov) [Tools and functions of the language game (for example, Russian and English)]. – Краснодар: Изд-во КубГТУ. – 172 p.
4. Sysoyev P.V., Evstigneev M.N. (2010). Metodika obucheniya inostrannomu yazyku s ispolzovaniyem novykh informatsionno-kommunikativnykh internet-tekhnologiy [Methods of teaching a foreign language using new information and communication Internet technologies]. Rostov-na-Donu; Moskva.
5. Sysoyev P.V. (2012). Blog-tekhnologiya v obuchenii inostrannomu yazyku [Blog-technology in teaching a foreign language]. Yazyk i kultura. № 4(20). Pp. 115-127.
6. Filatov A.V. (2009). Optimizatsiya prepodavaniya inostrannykh yazykov posredstvom blog-tekhnologiy: dlya studentov yazykovykh spetsial'nostey vuzov [Optimization of teaching foreign languages through blog-technologies: for students of language specialties of universities]. Moskva.